

## *Мутаф Валентина Андріївна*

студентка 3-го курсу факультету підготовки слідчих  
Національного університету «Одеська юридична академія»

### **ПОПУЛЯРІЗАЦІЯ ФРАНЧАЙЗИНГУ (КОМЕРЦІЙНОЇ КОНЦЕСІЇ) В УКРАЇНІ**

Сьогодні в Україні ми можемо спостерігати значну популяризацію франчайзингу. Налічується близько 80 пропозицій франшизи в сфері громадського харчування, відповідно до досліджень компанії Poster франшизу на території України пропонують понад 550 компаній, більше половини з яких – великі і добре відомі бренди. Існує велика кількість сайтів, де кожен бажаючий може ознайомитись з каталогом франшиз і обрати відповідний варіант.

Але в Україні договір франчайзингу не врегульований на законодавчому рівні. В Україні він носить назву «комерційна концесія».

Відповідно до ст.1115 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) за договором комерційної концесії одна сторона (правоволоділець) зобов'язується надати другій стороні (користувачеві) за плату право користування відповідно до її вимог комплексом належних цій стороні прав з метою виготовлення та (або) продажу певного виду товару та (або) надання послуг [1]. Тобто ми бачимо, що франчайзер в українському договорі комерційної концесії називається правоволодільцем, а франчайзі – користувачем.

Донедавна в ч. 2 ст. 1118 ЦК України містилось зобов'язання державної реєстрації договору комерційної концесії. З цього приводу виникало багато проблем, адже державні реєстратори відмовляли у реєстрації договорів, так як їх порядок не був визначений на законодавчому рівні. Але вже з 5 квітня 2015 року ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)» від 12.02.2015 було виключено ч. 2 ст. 1118 ЦК, що дозволило безперешкодно укладати договори франчайзингу.

Сьогодні компанії України, які співпрацюють з міжнародними брендами, використовують декілька юридичних моделей співпраці:

- за прямим договором купівлі-продажу між продавцем товару та покупцем в Україні;
- за договором купівлі-продажу та договором франчайзингу з афільованою юридичною особою покупця в зоні найвищого податкового та юридичного режиму;
- за прямим договором франчайзингу та договором купівлі-продажу з афільованою юридичною особою покупця в зоні найвищого податкового режиму;
- за ліцензійним договором;

- за договором розвитку території;
- за договором комерційної концесії, що значно ускладнює подальші стосунки;
- з одночасним використанням декількох договорів, включаючи договори про передачу ноу хау, тощо [2].

До 2018 року в області франчайзингу було випробувана значна кількість нових підходів, напрямків, новацій, багато з яких нічого позитивного не показали. Тобто до 2018 року франчайзери та франчайзі перебували в постійному пошуку нових ідей і напрямів. На сьогоднішній день різкого сплеску на ринку немає, спостерігається відносний спокій, що говорить про стабілізацію даного напрямку.

Одна з причин популярності франчайзингу в тому, що мінімізуються ризики, адже франчайзер відпрацював всі бізнес-процеси та пропонує вже готову бізнес-модель. Користуються попитом ті моделі, які не потребують багато інвестицій. Наприклад, кав'ярні, пекарні, фаст-фуд, стріт-фуд та сфери послуг.

З труднощів залишається питання фінансування, оскільки починають з'являтися банки, які готові кредитувати франчайзинг і, зокрема, кредитувати франчазі. Але таких пропозицій не дуже багато і великі відсоткові ставки затримують цей процес. Другою проблемою виступає – вдала локація. Як ми знаємо, від місцерозташування залежить як швидко окупиться проект, а таких вільних площадок на сьогоднішній день не так багато в Україні.

Отже, франчайзинг в Україні є перспективним напрямком економічної діяльності. Звісно Сподіваємося, що ринок франчайзингу буде розвиватися і з кожним роком, будуть з'являтися нові франчайзингові мережі.

### ***Список використаних джерел***

1. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : від 16.01.2003 р. // Офіц. сайт Верхов. Ради України. – Режим доступу: [www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
2. Стан ринку франчайзингу в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://fdf.org.ua/index.php>.

***Ключові слова:*** франчайзинг, комерційна концесія, договір комерційної концесії, франчайзер, франчайзі.

***Науковий керівник:*** к.ю.н., доцент Вороніна Н. В.